

Α. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

2. Οι παραγωγικές δυνάμεις μέσα και έξω από την Ελλάδα και η «Μεγάλη Ιδέα»

• Δεν υπάρχουν ισχυρά κέντρα ανάπτυξης στην Ελλάδα:

- Απουσίαζαν τα ισχυρά κέντρα ανάπτυξης, οι «ατμομηχανές» της οικονομικής και τεχνικής προόδου.

- Οι λόγοι:

1. Δεν υπήρχαν πρώτες ύλες.
2. Δεν υπήρχε πλεονάζον ειδικευμένο ή έστω φθηνό εργατικό δυναμικό.
3. Η συσσώρευση κεφαλαίου, ιδιωτικού και δημοσίου, ήταν ισχνή.
4. Η εσωτερική αγορά ήταν περιορισμένη έως ασήμαντη.

• Ισχυρά κέντρα ελληνισμού έξω από την χώρα:

- Έξω από την χώρα υπήρχαν ισχυρά κέντρα ελληνισμού, πνευματικά, οικονομικά, παραγωγικά.

- Πού; → Από Ουκρανία ως το Σουδάν, από το Δούναβη ως τον Καύκασο και από τη Σμύρνη ως την Κιλικία.

- Έλληνες εξωτερικού → χώρα: Για τους Έλληνες των περιοχών αυτών το μικρό ελληνικό βασίλειο ήταν για πολλά χρόνια μια κακή ανάμνηση, ένας φτωχός συγγενής.

→ Αλλαγή στάσης τέλη 19ου αιώνα: Χρειάστηκε να δυσκολέψουν γι' αυτούς οι οικονομικές και πολιτικές συνθήκες, προς το τέλος κυρίως του 19ου αιώνα, για να ανακαλύψουν την Ελλάδα.

• «Μεγάλη Ιδέα»:

- Αιτίες που οδήγησαν στην αντίληψη της «Μεγάλης Ιδέας»:

1. Η πρόοδος του εκτός των εθνικών συνόρων ελληνισμού απασχολούσε το κράτος και ενίσχυε την ιδέα ότι το υπάρχον κράτος ήταν μια ημιτελής κατασκευή, τα θεμέλια για κάτι μεγαλύτερο.

2. Η «Μεγάλη Ιδέα» που προερχόταν από αυτή την αντίληψη, δημιουργούσε προσδοκίες για ολοκλήρωση του εθνικού οράματος, πράγμα που προϋπέθετε σημαντική διεύρυνση των συνόρων.

• Πολιτικές και οικονομικές επιπτώσεις της «Μεγάλης Ιδέας»:

Η παρουσία της εθνικής αυτής ιδεολογίας είχε επιπτώσεις στον πολιτικό και οικονομικό χώρο, ιδιαίτερα σε εποχές που τα προβλήματα έμοιαζαν με ανοιχτές πληγές, στην περίπτωση της Κρήτης και αργότερα της Μακεδονίας. Έτσι οι ελληνικές κυβερνήσεις δεν είχαν στραμμένο το ενδιαφέρον τους, μέσα σ' αυτές τις συνθήκες, αποκλειστικά στα εσωτερικά ζητήματα:

1. Στην οικονομική ανόρθωση.
2. Στη γεφύρωση του χάσματος με τη Δύση.

→ Έτσι μεγάλωνε το κόστος των προσπαθειών καθιστώντας συχνά τις οικονομικές πρωτοβουλίες έρμαιο των εθνικών κρίσεων.